

JÄNÖLÄN PERHEEN KAUPPAREISSU

- Jane Trygg-Kaipiainen -

Sadun opetussisältö:

- **turvavyön ja turvaistuimen käyttäminen**
- **tarkkaavaisuus ja kännykän käyttäminen liikenteessä**

Syysade ropsutteli talojen kattoja Elolan kaupungissa, jossa elämä sujui rauhalliseen tapaansa. Sateen rummutus kuului keveänä taustamusiikkina, kun Jänölän äiti kirjoitteli kauppalistaa. Äiti hyräili sademusiikin tahdissa tyytyväisenä, kun pitkien kesäpoutien jälkeen vihdoinkin saatiin sadetta. Hän huusi lapsilleen Juulialle ja Juliukselle: - Lapsukaiset! Lopettakaa leikit, nyt lähdetään kauppaan!

Jänölapset tulivat eteiseen, pukivat sadevaatteet päälleen ja kumisaappaat jalkoihinsa. Äiti odoteli heitä jo ovelta tyhjien ostoskassien kanssa. Heidän tultuaan ulos sateeseen äiti avasi auton ovet ja sijoitti laukut auton tavaratilaan. Sitten alkoi Jänölän perheen tavallinen autoilukeskustelu: - Juulia ja Julius, tulkaa tänne takapenkille turvaistuimiin.

Jänölapset siirtyivät kiltisti kumpikin omalle paikalleen turvaistuimeensa ja vastasivat: - Turvaistuimissa ollaan.

Ennen kuin äiti siirtyi omalle paikalleen auton ratin taakse, hän katsoi tarkasti, kun kumpikin lapsista kiinnitti oman turvavyönsä. Julius oli vanhempi ja nopeampi. Kuului vain naksahdus ja

heti perään toinen. Lapset sanoivat kuin yhdestä suusta: - Kiinni on. Äiti tarkisti vielä kiinnitykset ja nyökkäsi tyytyväisenä. Sitten hän siirtyi ajajan paikalle ja naksautti kiinni oman vyönsä.

Äiti kyseli vielä: - Onko kännykän ääni hiljaisella? Kumpikin lapsi vastasi myöntävästi. Vasta sitten äiti oli valmis käynnistämään auton. He ajelivat kiireettömästi ostoskeskukseen päin samalla kun sade piiskasi maailmaa ja tuulilasinpyyhkijät ahkeroivat työssään.

Yhtäkkiä äidin kännykkä alkoi piristä. Äiti tarkkaili ajorataa, vaikka puhelin lauloi olkalaukussa lattialla kuljettajan viereisen penkin jalkatilassa. Juliuksen ääni kuului takapenkiltä: - Äiti, miksi et vastaa? Puhelin soi. Se voi olla tärkeää. Äiti Jänölä vastasi takapenkkiläisille: - Yritän etsiä sopivaa pysähtymispaikkaa. En vastaa puheliin, kun olen ajamassa.

Samassa äiti huomasi pisaroiden lomasta mielestään hyvän pysähdyspaikan ja kurvasi autolla tien reunaan aika kovasti jarruttaen.

- Ai! kuului Juulian ääni.

- Pähän sattui!

Julius vilkaisi sisartaan. Takaikkunalla ollut muovinen porkkanatyttö oli jarrutuksessa osunut Juulaa päähän. Veli totesi: - Sinun lelusi muk-sautti sinua. Äiti päivitteli: - Voi hyvänen aika, taidat saada kunnon kuhmun. Takaikkunalle ei pitäisi laittaa mitään, koska jarrutuksessa tavarat lentävät eteenpäin ja voivat satuttaa pahastikin autossa olijoita. Hän jatkoi: - Vaari soitti ja kutsui koko meidän perheen illalla käymään. Mitäs sanotte, jos leivottaisiin yhdessä porkkanapiirakkaa yllätykseksi heille. No, nyt jatketaan matkaa. Turvavyöt?

Molemmat jänölapset vastasivat taas yhtäkaa: - Kiinni on! Äiti tarkisti vielä vöiden kiinnityksen, ja sitten päästiin jälleen matkaan. Tuulilasinpyyhkijät jatkoivat ahkerointiaan, äiti laittoi vilkun päälle ja ohjasi auton tarkkaavaisesti taas ajoradalle. Ostoskeskus ei ollut enää kovin kaukana, kun Julius huomasi pyörätiellä pyöräilevän nuoren. Hän huudahti: - Hei! Onko tuossa Julle-serkku?

Äiti hidasti vauhtia ja vilkaisi pyöräilijää: - Kyllä se on Julle. Eikä tuo tule päättymään hyvin. Pikkujänikset kurkottelivat istuimissaan, jotta näkisivät paremmin. Julle ajeli pyörällään sateessa. Hänellä oli kyllä kypärä päässä, mutta hän näpräsi polkiessaan samalla kännykkäänsä. Niinpä hän ei huomannut pyörätiessä ollutta kuoppaa, vaan kaatui maahan.

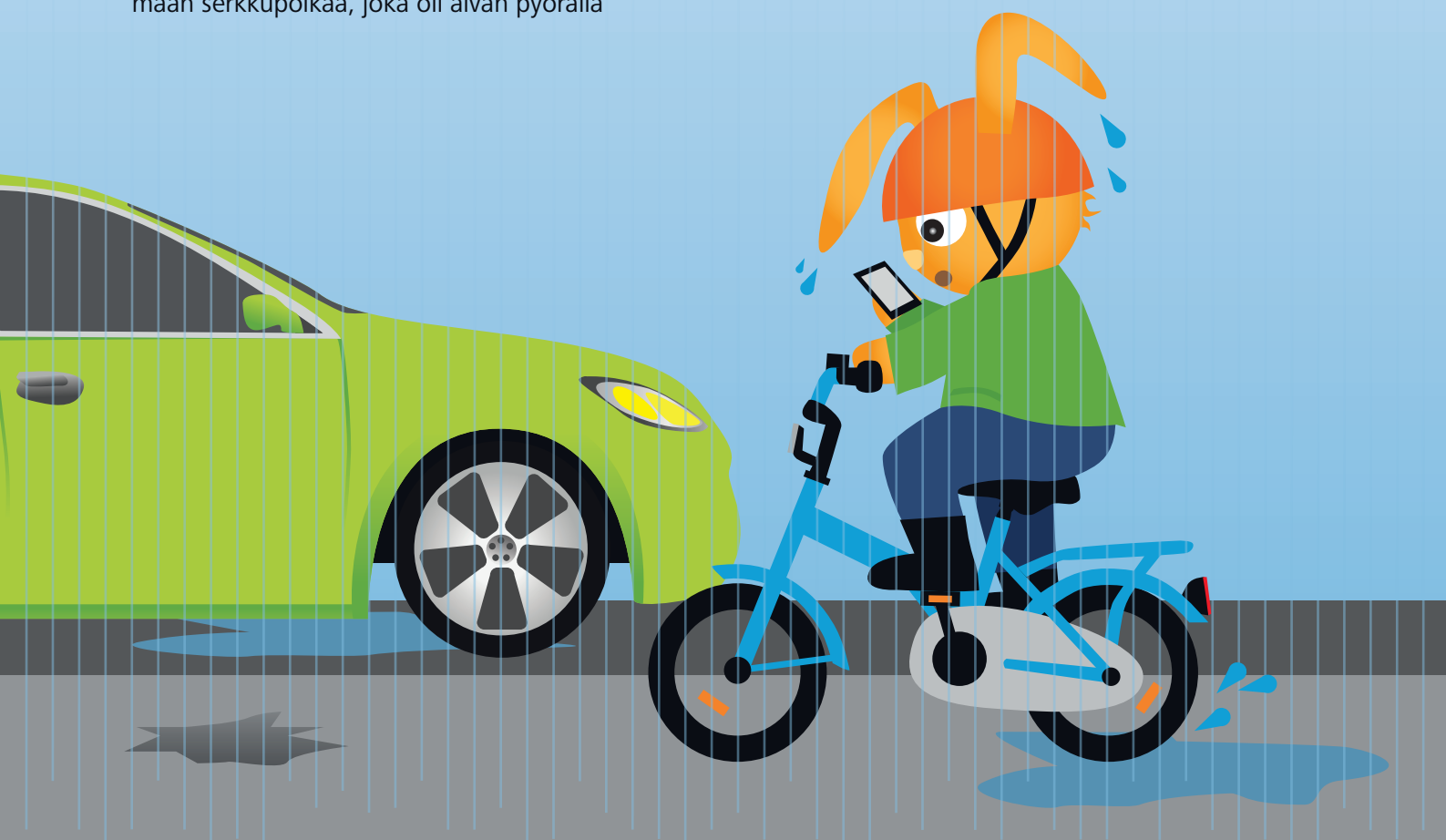
Äiti Jänölä pysäytti jälleen auton ja riensi auttamaan serkkupoikaa, joka oli aivan pyörällä

päästään. Äiti kysyi, mihin sattui, ja auttoi Jullen autoon. Juliuskin oli tullut ulos sateeseen ja auttoi äitiä kiinnittämään auton taakse pyörän-kuljetustelineen ja nostamaan pyörän sille. Löysipä poika vielä Jullen kädestä kauas metsikköä kohti lentäneen kännykänkin.

Kun koko joukko taas istui autossa turvavyöt kiinnitettynä, pääsi matka jälleen jatkumaan. Äiti Jänölän ei tarvinnut sanoa Julle-serkulle moitteen sanoja, koska Julle itse lupasi repeytynyttä takinhihaansa katsellen, ettei koskaan enää temppuilisi kännykällään, kun ajaa pyörällä. Seuraavalla kerralla hän kyllä laittaisi kännykän taskuun vetoketjun taakse, ettei joudu kiusaukseen.

Niin olikin jo saavuttu ostoskeskukseen. Äiti löysi autolle parkkiruudun läheltä pääovea. Hän lupasi viedä koko joukon porkkanamehulle ja voikukasalaatille ennen ostoskierrosta. Jullen vammat saataisiin ravintolassa tarkistettua ja haavat tarvittaessa laastaroitua. Juuliankin kuhmua tutkittaisiin. Ostosten jälkeen äiti veisi Jullen pyörineen kotiin. Illalla sitten nähtäisiin vaarin luona, mutta porkkanapiirakka jäisi Jullellekin vielä täydeksi yllätykseksi.

Ja elämä jatkui Elolan kaupungissa pikku takaiskuista huolimatta rauhaisasti. Siellä kaikki oli niin hyvin kuin vain suinkin voi olla.

Sadun lukemisen jälkeen sadun opetussisällöistä voi keskustella sadun kuvien ja seuraavien kysymysten avulla.

1. Mitä lapset tekevät sadun ensimmäisessä kuvassa?

V: Lapset laittavat turvavyöt kiinni.

Lisätieto: Turvavyön kiinnittämisen jälkeen on tärkeää muistaa kiristää se.

2. Miksi autossa on tärkeää käyttää turvavyötä?

V: Turvavyö on tärkeä turvavaruste autossa. Turvavyö pitää sinut kiinni auton penkissä tai turvaistuimessa ja estää sinua iskeytymästä auton koviin sisäosiin voimakkaassa jarrutus-tilanteessa tai törmäystilanteessa. Turvavyötön matkustaja voi sinkoutua kolarissa tuulilasin läpi ja tai osua auton rakenteisiin vakavin seurauksin. Turvavyö siis suojaa sinua, jotta autossa matkustaminen olisi jopa törmäystilanteessa mahdollisimman turvallista.

3. Tarvitseeko turvavyötä laittaa, jos matkustaa ihan lyhyen matkan?

V: Turvavyön käyttäminen on aina pakollista ja tärkeää. Se suojaa sinua.

4. Millaisessa istuimessa sinä matkustat autossa?

Lasten oma vastaus.

Kuvassa näkyvän pituusmittajulisteeseen avulla on hauska mitata lapset ja tutkia, millainen turvaistuin olisi lapselle turvallisin. Pituusmittajulisteeseen voi tilata täysin ilmaiseksi Liikenneturvalta. Julisteeseen voi myös myöhemmin laittaa vaikkapa ryhmänne eteisen seinään vanhempien nähtäväksi.

5. Miksi äiti pysähtyi tien reunaan ennen kuin vastasi puhelimeen?

V: Liikenteessä tapahtuu koko ajan monta asiaa ja siksi huomion on tärkeä olla liikenteessä. On tutkittu, että ihminen voi keskittyä vain yhteen asiaan kerrallaan. Jos äiti käyttäisi puhelinta liikenteessä, hän ei pystyisi keskittymään kunnolla ajamiseen vaan hänen huomionsa olisi välillä kännykässä. Tällöin voisi syntyä vaaratilanteita ja vaikkapa törmäys.

Jossain autoissa on nykyään Bluetooth-yhteys, jolloin puhelimeen voi puhua kaiuttimen välityksellä ilman, että puhelinta pitää kädessä. Tällöin kuljettaja voi pitää auton ratista molemmin käsin kiinni. Kaikista turvallisinta autolla ajaminen on, kun kuski seuraa tarkasti vain liikennettä. Siksi myös lasten ja muiden matkustajien on tärkeä antaa auton kuljettajalle ajorauha, jotta kuski voi keskittyä ajamiseen.

6. Miksi tavaroita ei kannata laittaa esimerkiksi auton hattuhyllylle?

V: Tavaroita ei kannata laittaa hattuhyllylle, sillä jarrutuksessa tavarat voivat lentää ja satuttaa auton matkustajia. Sama koskee auton etuosaa. Myös siellä olevat irralliset tavarat voivat lentää matkustajia päin.

7. Julle (sadun alempi kuva) teki tarinassa jotain, mikä ei ollut turvallista? Mitä Julle teki?

V: Julle ajaa pyörällä ja katsoo kännykkää.

